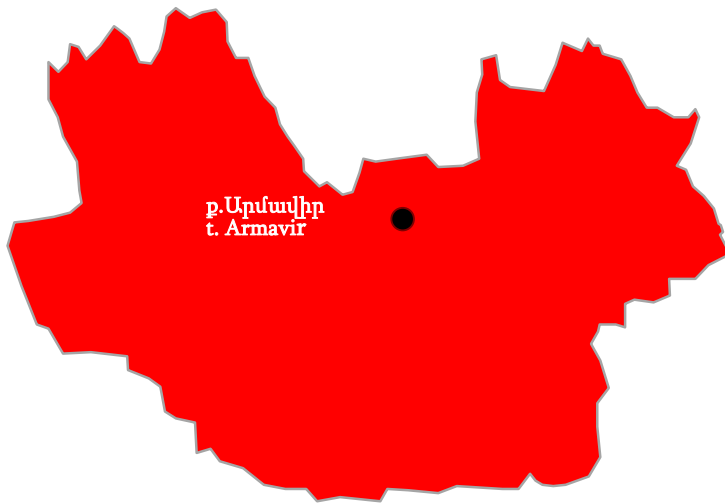

ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶ RA ARMAVIR MARZ

<i>Մարզկենտրոնը`</i> ք. Արմավիր	<i>Marz centre</i> Armavir town
<i>Տարածաշրջանները`</i> Արմավիր Էջմիածին Բաղրամյան	<i>Territoires</i> Armavir Echmiadzin Baghramyan
<i>Քաղաքները`</i> Վաղարշապատ Արմավիր Մեծամոր	<i>Towns</i> Vagharshapat Armavir Metsamor

Տարածքը Territory	1 242 քառ. կմ/ sq. km
ՀՀ տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը Territory share of the marz in the territory of RA	4.2 %
Համայնքներ, 2017թ. տարեկգրի դրությամբ Communities, as of the beginning of 2017	97
Քաղաքներ Towns	3
Գյուղեր Villages	95
Բնակչության թվաքանակը 2017թ. տարեկգրի դրությամբ Population number as of the beginning of the year, 2017	265.8 հազ. մարդ/ ths. person
<i>այդ թվում`</i> <i>of which:</i>	
քաղաքային urban	84.0 հազ. մարդ/ ths. person
գյուղական rural	181.8 հազ. մարդ/ ths. person
ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը Share of marz population size in RA population size	8.9 %
Քաղաքային բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը Share of urban population size	31.6 %
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր Agricultural land	97 076.1 հա/ ha
այդ թվում` վարելահողեր including: arable land	41 157.3 հա/ ha

ՀՀ Արմավիրի մարզը գտնվում է հանրապետության արևմտյան հատվածում:

Մարզը հյուսիսից սահմանակից է ՀՀ Արագածոտնի մարզին, արևելքից՝ մայրաքաղաքին, հարավ-արևելքից՝ ՀՀ Արարատի մարզին և արևմուտքից՝ պետական սահմանով, սահմանակից է Թուրքիային:

Մարզի տարածքով են անցնում հանրապետական նշանակություն ունեցող ավտոխճուղիներ՝ Երևան-Արմավիր, Երևան-Քարակերտ և Երևան-Գյումրի, ինչպես նաև Երևան-Թբիլիսի երկաթուղին:

ՀՀ Արմավիրի մարզը հանրապետությունում առանձնանում է իր զարգացած գյուղատնտեսությամբ և արդյունաբերությամբ: Մարզի աշխարհագրական դիրքը և բնակլիմայական պայմանները նպաստավոր են, ինչպես բուսաբուծության (բազմամյա տնկարկներ, բանջարեղեն), այնպես էլ անասնաբուծության զարգացման համար:

Անասնաբուծության բնագավառում հիմնականում զարգացած է խոշոր և մանր եղջերավոր անասնաբուծությունը, խոզաբուծությունը և թռչնաբուծությունը, իսկ բուսաբուծության մեջ՝ պտղաբուծությունը, խաղողագործությունը, բանջարաբուծությունը և բոստանաբուծությունը: Հիմնականում մշակվում են հացահատիկաընդդեռնային և բանջարաբոստանային մշակաբույսեր:

Արդյունաբերությունը մասնագիտացած է էլեկտրաէներգիայի, սննդամթերքի, ըմպելիքի, ակոհոլային խմիչքի արտադրության ու շինանյութերի հանքավայրերի շահագործման ուղղություններում:

Բեռնատրանսպորտի խաղողումները մարզում իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով:

2016թ.-ին մարզի տնտեսության հիմնական հատվածների տեսակարար կշիռները ՀՀ համապատասխան ճյուղերի ընդհանուր ծավալում կազմել են.

➤ արդյունաբերություն՝	3.7 %	➤ industry	3.7 %
➤ գյուղատնտեսություն՝	20.0 %	➤ agriculture	20.0 %
➤ շինարարություն՝	2.4 %	➤ construction	2.4 %
➤ մանրածախ առևտուր՝	3.6 %	➤ retail trade	3.6 %
➤ ծառայություններ՝	1.4 %	➤ services	1.4 %

Արմավիր քաղաքը (2017թ. տարեկզբին՝ 28.6 հազ. մարդ) գտնվում է Երևան քաղաքից 44 կմ դեպի հյուսիս-արևմուտք:

Մեծամոր քաղաքը (2017թ. տարեկզբին՝ 8.8 հազ. մարդ) Երևանից 38 կմ հեռավորությամբ նշանավոր է ՀՀ ատոմակայանով, որը զբաղեցնում է 300 հա տարածք, իր մեծությամբ և հզորությամբ միակն է Հարավային Կովկասում:

Վաղարշապատ քաղաքը (2017թ. տարեկզբին՝ 46.6 հազ. մարդ) գտնվում է Երևանից 20 կմ հեռավորության վրա: Մեծությամբ և նշանակությամբ մարզում այն առաջին քաղաքն է:

Armavir marz is situated in the Western part of the Republic of Armenia.

In the North it borders RA Aragatsotn marz, in the East – the capital Yerevan, in the South-East – RA Ararat marz and in the West it borders the state border of Turkey.

Yerevan-Armavir, Yerevan-Karakert, Yerevan-Gyumri highways and Yerevan-Tbilisi railway of republican importance run through the territory of the marz.

RA Armavir marz is notable for its developed agriculture and industry in the republic. The geographical position and climatic conditions of the marz are favourable for development of both plant growing (perennial grass and vegetables) and cattle breeding.

In the sphere of animal husbandry farming of cattle and sheep and goats, pigs and poultry is mainly developed and in crop production - fruit-growing, grape-growing, horticulture and plant-growing. Cereal grains and vegetables are mainly processed.

Industry is specialized in exploitation of mines of electricity, food products, soft drinks, beverages and building materials.

Freight and passenger transportations in the marz are implemented by road transport.

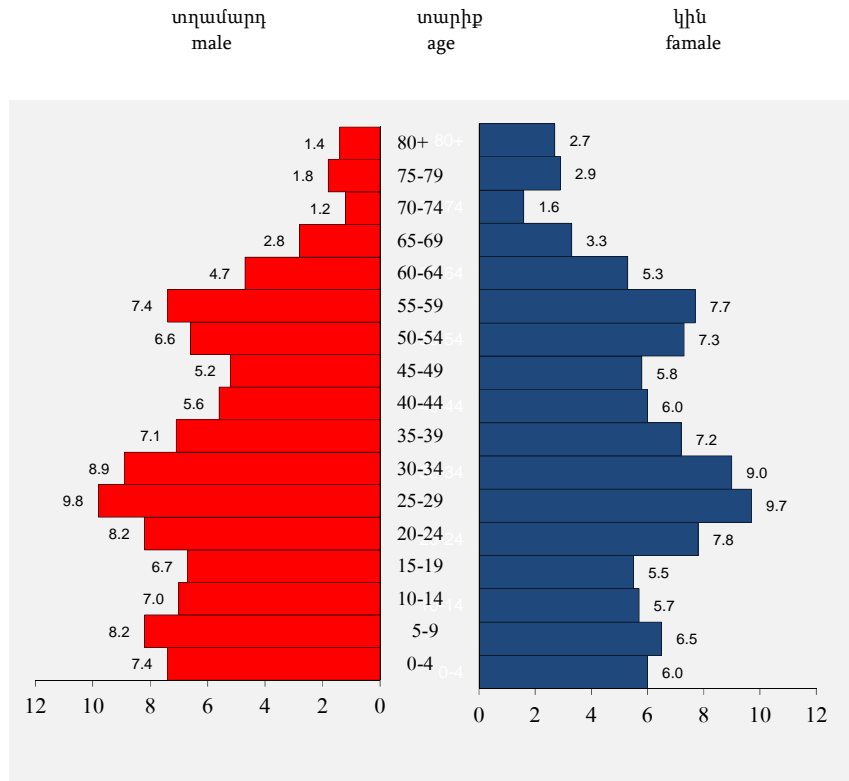
In 2016 the share of economy main branches of RA Armavir marz in total volume of correspondent branches of the republic comprised.

Armavir town (as of the beginning of the 2017 comprised 28.6 ths. people) is in the distance of 44 km to the North-West from Yerevan.

The territory of Metsamor town (as of the beginning of 2017 8.8 ths. people) is popular for RA atomic station in the distance of 38 km from Yerevan, which occupies 300 ha of the territory and by its size and power is the only one in the South Caucasus.

Vagharshapat town (as of the beginning of the 2017 comprised 46.6 ths. people) is situated in the distance of 20 km from Yerevan. It is the first town in the marz by its size and importance.

**ՄՇՏԱԿԱՆ ԲՆԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆՆ ԸՍՏ ՏԱՐԻՔԱՅԻՆ ԽՄԲԵՐԻ,
2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ
DE JURE POPULATION BY AGE –SPECIFIC GROUPS, 2017 as of January 1
%**

**ՄԱՆՐԱԾԱՆ ԱՌԵՎՏՐԻ ՕԲՅԵԿՏՆԵՐ
RETAIL TRADE UNITS**

	Քանակը Number					
	2012	2013	2014	2015	2016	
Մանրածախ առևտրի օբյեկտներ, ընդամենը	564	435	369	433	442	Retail trade units, total
<i>այդ թվում՝</i>						<i>of which:</i>
խանութներ	211	181	175	208	223	shops
կրպակներ	300	200	140	128	127	kiosks
գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկաներ	2	2	2	2	2	markets of agricultural produce
սպառողական ապրանքների շուկաներ	3	4	4	3	3	markets of consumer goods
առևտրի այլ օբյեկտներ	48	48	48	92	87	other trade units

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
EDUCATIONAL INSTITUTIONS

	Քանակը Number					
	2012	2013	2014	2015	2016	
Պետական նախադպրոցական	56	58	57	59	56	State pre-school
Պետական հանրակրթական	121	121	121	121	121	State general educational
Ոչ պետական հանրակրթական	2	2	2	2	2	Non-state general educational
Երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի դպրոցներ, մանկապատանեկան ստեղծագործական կենտրոններ	14	14	14	13	13	Music and art school youth creative(cultural) centre
Պետական նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) ուսումնական ¹	2	2	1	1	1	State preliminary vocational Educational ¹
Պետական միջին մասնագիտական ուսումնական	5	5	5	5	5	State middle vocational educational
Ոչ պետական միջին մասնագիտական ուսումնական	-	-	-	1	1	Non-state middle vocational educational
Ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական	2	2	2	2	1	Non-state higher educational

ՔԱՂԱՔՆԵՐ
TOWNS/CITIES

Անվանումը	Town name	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ * Number of dejure population as of January 1, 2017, person *
Վաղարշապատ	Vagharshapat	46 608
Արմավիր	Armavir	28 563
Մեծամոր	Metsamor	8 816

ԳՅՈՒՂԵՐ
VILLAGES

	Անվանումը	Name	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ ** Population de jure number as of January 1, 2017, person **
Արմավիրի տարածաշրջան Armavir district			
1	Այաշկերտ	Alashkert	2 145
2	Ամասիա	Amasia	1 203
3	Այգեշատ	Aygeshat	2 132
4	Այգեվան	Aygevan	1 660
5	Արազափ	Arazap	1 834
6	Արաքս	Araks	2 137
7	Արգավանդ	Argavand	2 475
8	Արմավիր	Armavir	3 584
9	Արտաշար	Artashar	1 435
10	Արևիկ	Arevik	3 095
11	Բամբակաշատ	Bambakashat	3 484

¹ Ներառյալ այն միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունները, որոնք իրականացնում են նախնական (արհեստագործական) ծրագիր:
Including those middle vocational educational institutions, which implement preliminary vocational program.

	Անվանումը	Name	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ ** Population de jure number as of January 1, 2017, person **
12	Բերքաշատ	Berkashat	633
13	Գետաշեն	Getashen	2 681
14	Եղեգնուտ	Yeghegnut	2 196
15	Երասխահուն	Yeraskhahun	2 163
16	Զարթոնք	Zartonk	2 637
17	Լենուղի	Lenughi	1 725
18	Լուկաշին	Lukashin	2 620
19	Խանջյան	Khanjyan	2 044
20	Հայկավան	Haykavan	1 503
21	Հացիկ	Hatsik	2 690
22	Մայիսյան	Mayisyan	2 003
23	Մարգարա	Margara	1 420
24	Մրգաշատ	Mrgashat	6 448
25	Նալբանդյան	Nalbandyan	4 410
26	Նոր Արմավիր	Nor Armavir	2 007
27	Նոր Արտագերս	Nor Artagers	1 857
28	Նորապատ	Norapat	2 335
29	Նորավան	Noravan	1 390
30	Նոր Կեսարիա	Nor Kesaria	1 670
31	Շենավան	Shenavan	1 648
32	Ջանֆիդա	Janfida	3 510
33	Ջրաշեն	Jrashen	931
34	Սարդարապատ	Sardarapat	6 300
35	Վարդանաշեն	Vardanashen	1 360
36	Տանձուտ	Tandsut	2 001
37	Փշատավան	Pshatavan	2 672
Բաղրամյանի տարածաշրջան Bagramanyan district			
1	Արգինա	Argina	662
2	Արտամետ	Artamet	255
3	Արևադաշտ	Arevasht	370
4	Բագարան	Bagaran	709
5	Բաղրամյան	Baghramyanyan	1 056
6	Դալարիկ	Dalarik	4 389
7	Երվանդաշատ	Yervandashat	789
8	Լեռնագոգ	Lernagog	2 380
9	Կողբավան	Koghbavan	138
10	Հուշակերտ	Hushakert	1 021
11	Մյասնիկյան	Myasnikyan	4 469
12	Շենիկ	Shenik	1 079
13	Վանանդ	Vanand	1 042
14	Տավորիկ	Talvorik	181
15	Քարակերտ	Karakert	4 899
Էջմիածնի տարածաշրջան Echmiadzin district			
1	Ակնալիճ	Aknalij	3 300
2	Ակնաշեն	Aknashen	1 740
3	Աղավնատուն	Aghavnatun	3 675
4	Ամբերդ	Amberd	1 784
5	Այգեկ	Aygek	1 535
6	Այգեշատ	Aygeshat	2 117
7	Ապագա	Apaga	1 908

	Անվանումը	Name	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ ** Population de jure number as of January 1, 2017, person **
8	Առատաշեն	Aratashen	3 059
9	Արագած	Aragats	2 909
10	Արաքս	Araks	2 064
11	Արշալույս	Arshaluys	4 167
12	Արտիմետ	Artimet	2 216
13	Արևաշատ	Arevashat	2 300
14	Բաղրամյան	Baghramyan	2 817
15	Գայ	Gai	3 672
16	Գեղակերտ	Geghakert	3 168
17	Գրիբոյեդով	Griboyedov	2 012
18	Դաշտ	Dasht	1 028
19	Դոդս	Doghs	1 507
20	Թաիրով	Tairov	3 684
21	Լեռնամերձ	Lernamerds	527
22	Լուսազյուղ	Lusagyugh	1 112
23	Խորոնկ	Khoronk	2 953
24	Օաղկալանյ	Tsaghkalanj	1 737
25	Օաղկունք	Tsaghkunk	1 371
26	Օխածան	Tsiatsan	1 345
27	Հայթաղ	Haytagh	3 072
28	Հայկաշեն	Haykashen	1 480
29	Հովտամեյ	Hovtamej	1 597
30	Մեծամոր	Metsamor	1 452
31	Մերձավան	Merdsavan	3 741
32	Մրգաստան	Mrgastan	1 471
33	Մուսալեռ	Musaler	2 984
34	Նորակերտ	Norakert	3 195
35	Շահումյան	Shahumyan	1 925
36	Շահումյանի թռչնաֆաբրիկա	Shahumyani trchnafabrika	1 221
37	Ոսկեհատ	Voskehat	3 428
38	Պտղունք	Ptghunk	2 089
39	Ջրառատ	Jrarat	3 189
40	Ջրարբի	Jrarbi	1 756
41	Տարոնիկ	Taronik	2 291
42	Փարաքար	Parakar	6 160
43	Ֆերիկ	Ferik	361

* ՀՀ մարզերի քաղաքների բնակչության թվաքանակը ներկայացվել է ՀՀ 2011թ. մարդահամարի հիմքով վարվող ընթացիկ հաշվառմամբ:

Population of town of the RA marzes is presented according to current statistics data based on population Census of 2011.

** ՀՀ մարզերի գյուղերի այս տվյալների սկզբնաղբյուրը՝ գյուղերի կողմից տարեկան կտրվածքով ներկայացվող «Գյուղական բնակչության սեռատարիքային կազմը» պետական վիճակագրական հաշվետվություններն են: Այդ սկզբնաղբյուրներով ՀՀ 952 գյուղական բնակավայրերի մշտական բնակչության թվաքանակների հանրագումարը՝ ամբողջությամբ ըստ մարզերի ունի որոշակի շեղում բնակչության ընթացիկ հաշվառման համանուն տվյալներից, որոնք խարսխված են ՀՀ արդարադատության նախարարության և ՀՀ կառավարությանն առընթեր ՀՀ ոստիկանության վարչական ռեզիստորների տվյալների վրա (շեղումը՝ 01.01.2017թ.-ի դրությամբ ՀՀ մասշտաբով՝ կազմել է +13.8%): Շեղումը հիմնականում պայմանավորված է գուղական համայնքների միջև խնդրո առարկա տեղեկատվության փոխանակման, համադրման և անվանական տվյալների մակարդակով ստուգաճշտման համակարգի բացակայությամբ:

The sources of these data on RA rural communities are the state statistical reporting forms «Sex and age composition of rural population» provided by the rural communities on annual basis. According to those sources the sum total of de jure population of 952 RA rural settlements as a whole and by marzes has some deviation from the same data of current statistics of population, which are based on the data from administrative registers of RA Ministry of Justice and RA Police under RA Government (as of 01.01.2017 the deviation comprised +13.8% for the republic). The deviation is mainly stipulated by the absence of the system of exchange, comparing and checking in individual data level of the given information between rural communities.

**ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ 10 000 ԲՆԱԿԻՉ ՈՒՆԵՑՈՂ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԻ ՇԱՐՔ ԲՆՈՒԹԱԳՐԻՉՆԵՐ, 2016թ.
SOME SOCIAL INDICATORS OF DISTRICT COMMUNITY WITH 10 000
POPULATION IN RA ARMAVIR MARZ, 2016**

	Ընդամենը Total	նրանցից՝ including:		
		կանայք ¹ women ¹	սղա- մարդիկ ¹ men ¹	
Բնակչությունը, մարդ	10 000	5 123	4 877	Population, person
Ծնվածներ, մարդ	128	58	70	Births, person
Մահացածներ, մարդ	88	44	44	Deaths, person
Ամուսնություններ	54	X	X	Marriages
Ամուսնալուծություններ	9	X	X	Divorces
Մեկ բնակչի ապահովվածությունն ընդհանուր բնակմակերեսով, քառ.մ	32.0	X	X	Total area of housing stock provided per inhabitant, square metre
Կրթության ոլորտ, հաճախումը կրթօջախներ, մարդ՝				Education sphere, attendance to educational institutions, person
նախադպրոցական	180	106	74	pre-school
հանրակրթական	1 276	590	686	general schools
Երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի դպրոցներ, մանկապատանեկան ստեղծագործական կենտրոններ	83	54	29	musical, art schools, creative centers for children
նախնական մասնագիտական (արհեստագործական)	4	0.0	4	preliminary vocational
միջին մասնագիտական	52	27	25	middle vocational
բարձրագույն մասնագիտական	7	0.0	7	higher vocational
Առողջապահության ոլորտ՝				Public health sphere
հաճախել են պոլիկլինիկա տարվա ընթացքում (հաճախումների քանակը)	34 604	annual attendance to polyclinic during the year (number of attendances)
Մարզիկներ, մարդ	44	4	40	Athletes, person
Զբաղվածներ, մարդ	4 877	2 196	2 681	Employed, person
նրանցից՝ գիտական հիմնարկներում	-	-	-	of which - in Science establishments
նրանցից՝ գիտության դոկտոր	-	-	-	of which - doctors of Science
գիտության թեկնածուներ	-	-	-	candidates of Science
ուսուցիչներ	135	116	19	teachers
բժիշկներ	15	physicians
միջին բուժանձնակազմ	37	paramedical personnel
Գործազուրկներ, մարդ	638	320	318	Unemployed, person
Սոցիալական ապահովության ոլորտ				Social insurance sphere
ընդամենը կենսաթոշակառուներ, տարեվերջի դրությամբ, մարդ	1 275	754	521	total pensioners/ as of the end of the year/ person
աղքատության ընտանեկան նպաստ և միանվագ դրամական օգնություն ստացող ընտանիքներ	222	X	X	families that get poverty family benefit and one-time benefit
Հաճախումների քանակը տարվա ընթացքում				Annual attendance during the year
գրադարան	28 597	library
թատրոն	-	-	-	theatre
համերգ	-	-	-	concert
թանգարան	1 265	museum
Իրավական ոլորտ				Law sphere
հանցագործության դեպքերի քանակը, տարվա ընթացքում	48	X	X	total crimes, during the year
աղ թվում՝ ոչ մեծ ծանրության	24	X	X	of which - not grave crime
միջին ծանրության	17	X	X	medium crime
ծանր	7	X	X	grave crime
առանձնապես ծանր	0.0	X	X	special grave crime

¹ Ցուցանիշները հաշվարկային են:
The indicators are accountable.